

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Г.І. Слосанська

04 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОГО
ОРІЄНТУВАННЯ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	016 Спеціальна освіта (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	Логопедія (найменування освітньої програми)
Мова навчання	українська

Тернопіль 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Логопедія» спеціальності 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Укладачі:

Гладченко І. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Гладищук А. М. – асистент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 04 вересня 2024 року

Завідувач кафедри спеціальної
та інклюзивної освіти

Ганна СЛОЗАНСЬКА

1	Освітня програма	Логопедія
2	Спеціальність	016 Спеціальна освіта
3	Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
4	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	III
8	Семестр	6
9	Кількість змістових модулів	2
10	Форма підсумкового контролю	Екзамен
11	ІНДЗ	Презентація
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
12	Загальна кількість годин	120
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 120, заочна форма – 120
14	Лекції (год.)	Денна форма – 16, заочна форма – 8
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 16, заочна форма – 8
16	Лабораторні заняття (год.)	Денна форма – 16, заочна форма – 8
17	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 72, заочна форма – 96

1. Опис навчальної дисципліни

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання -
- для заочної форми навчання –

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування» є формування у бакалаврів спеціальної освіти системи знань щодо особливостей процесу соціально-побутового орієнтування та організації його в освітніх закладах для осіб з різними типами порушень психофізичного розвитку (ППР); удосконалення навичок ефективної професійної діяльності з надання освітніх корекційно-розвиткових послуг з соціально-побутового орієнтування для дітей зазначеної категорії; збагачення знань та досвіду шляхом вивчення історико-теоретико-методологічних основ спеціальної методики та технологій соціально-побутового орієнтування (СПО) осіб з ППР; сутності, змісту СПО й адаптації в навколишньому середовищі дітей з ППР з подальшим підбором оптимальної соціально-побутової діяльності задля успішної соціалізації особистості.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти (бакалаврів) таких компетентностей:

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 4.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 7.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
СК 2.	Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного о досвіду становлення і розвитку спеціальної, інклюзивної освіти та логопедії.
СК 3.	Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.
СК 5.	Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовлення, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.
СК 6.	Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний логопедичний, корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами.
СК 7	Здатність дотримуватися вимог до організації навчального та корекційно-розвивального освітнього середовища.
СК 10.	Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами, з порушеннями мовлення.
СК 18.	Здатність розуміти, визначати та узгоджувати потенціал педагогічного впливу батьків, шкільного колективу, соціокультурного середовища для реалізації завдань спеціальної та інклюзивної освіти.
СК 19.	Здатність визначати, добирати та застосовувати відповідні віку та цілям втручання матеріали, обладнання і технології, оцінювати їх ефективність для покращення доступу до спеціальної та інклюзивної освіти.
СК 20	Здатність визначати першочергові завдання, ефективно розподіляти навантаження, використовувати час та вирішувати труднощі у повсякденній професійній діяльності.
3. Програмні результати навчання	
РН 2.	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3.	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.
РН 6.	Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.
РН 8.	Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.
РН 10.	Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з порушеннями мовлення.
РН 13.	Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами та порушеннями мовлення, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.
РН 19.	Визначати потреби і проблеми дітей з особливими освітніми потребами та їхніх сімей, знаходити інноваційні рішення та залучати ресурси для їх задоволення та вирішення.

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОГО ОРІЄНТУВАННЯ ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Соціально-середовищне орієнтування в контексті соціокультурної реабілітації та соціалізації осіб з порушеннями психофізичного розвитку (ППР).

Історичні етапи розвитку соціальної реабілітації осіб з порушеннями психофізичного розвитку, сутність та зміст соціальної адаптації та соціокультурної реабілітації. Тезаурус курсу: «соціальне середовище», «соціально-середовищне орієнтування», «освітнє середовище», «соціокультурне середовище», «розвивальне середовище». Сучасні підходи (соціологічний, психологічний, педагогічний) до розуміння сутності соціально-середовищного орієнтування. Етапи здійснення соціально-середовищної реабілітації дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Алгоритм діяльності педагога щодо організації соціально-середовищного орієнтування дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Тема 2. Теоретико-методологічні основи навчання соціально-побутового орієнтування осіб з порушеннями психофізичного розвитку.

Сучасні підходи до організації роботи з формування навичок соціально-побутового орієнтування в учнів з порушеннями психофізичного розвитку. Особливі освітні потреби дітей з ППР у сфері самообслуговування, комунікативної та соціальної взаємодії. Діагностична основа навчання соціально-побутового орієнтування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ З СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОГО ОРІЄНТУВАННЯ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Тема 3. Зміст і завдання соціально-побутового орієнтування в загальноосвітньому закладі.

Мета, завдання та зміст педагогічної роботи з соціально-побутового орієнтування учнів. Роль та місце уроків соціально-побутового орієнтування в навчальному процесі закладу. Соціально-побутова спрямованість змісту навчальних предметів початкової загальної освіти. Методичне забезпечення кабінету соціально-побутового орієнтування.

Тема 4. Методи навчання соціально-побутового орієнтування.

Класифікація методів навчання на уроках соціально-побутового орієнтування. Словесні методи навчання (розповідь, бесіда, пояснення, робота з друкованими текстами). Наочні методи та засоби навчання, що застосовуються на уроках соціально-побутового орієнтування. Види наочних методів та їх застосування. Практичні методи. Організація та методика проведення практичних робіт. Інтеграція методів соціально-побутового орієнтування та логопедичної корекції в освіті дітей з ООП.

Тема 5. Організаційні форми навчання соціально-побутового орієнтування.

Мета та завдання уроків соціально-побутового орієнтування. Види занять з курсу соціально-побутового орієнтування. Структура уроку соціально-побутового орієнтування. Модельовання реальної ситуації на уроках соціально-побутового орієнтування. Особливості організації та проведення екскурсії на уроках соціально-побутового орієнтування.

Тема 6. Компенсаторне навчання в контексті соціально-побутового орієнтування дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Компенсаторне навчання дітей з ППР: ключові аспекти. Стратегії компенсаторного навчання соціально-побутового орієнтування дітей з порушеннями психофізичного розвитку: порушеннями опорно-рухового апарату (ПОРА, ДЦП), порушеннями інтелектуального розвитку; порушеннями зору; порушеннями слуху; розладами спектру аутизму (РСА).

4.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин														
		денна форма					заочна форма					дуальна форма				
	усь ого	у тому числі				усь ого	у тому числі				усь ого	у тому числі				
		ле кці ї	се мін арс ькі зан ятт я	лабо рато рні заня ття	са мо сті йн а роб ота		ле кці ї	семі нарс ькі заня ття	лаб ора тор ні зан ятт я	са мо сті йн а роб ота		усь ого	лекц ії	се мін арс ькі зан ятт я	лаб ора тор ні зан ятт я	само стій на робота
Змістовий модуль 1. Організаційно-методичні засади соціально-побутового орієнтування осіб з порушеннями психофізичного розвитку																
Тема 1. Соціально-середовищне орієнтування в контексті соціокультурної реабілітації та соціалізації осіб з порушеннями психофізичного розвитку (ППР).	20	4	4	2	10	19	1	1	1	16						
Тема 2. Теоретико-методологічні основи навчання соціально-побутового орієнтування осіб з ППР.	16	2	2	4	8	19	1	1	1	16						
Всього за модуль	36	6	6	6	18	38	2	2	2	32						

Змістовий модуль 2. Особливості реалізації корекційно-розвиткової роботи з соціально-побутового орієнтування учнів з ППР															
Тема 3. Зміст і завдання соціально-побутового орієнтування в загальноосвітньому закладі.	18	2	2	2	10	19	1	1	1	16					
Тема 4. Методи навчання соціально-побутового орієнтування.	16	2	2	2	10	22	2	2	2	16					
Тема 5. Організаційні форми навчання соціально-побутового орієнтування.	22	4	4	2	10	22	2	2	2	16					
Тема 6. Компенсаторне навчання в контексті соціально-побутового орієнтування дітей з ППР.	20	2	2	4	10	19	1	1	1	16					
Всього за модуль	76	10	10	10	40	82	6	6	6	64					
ІНДЗ	14				14										
ВСЬОГО	120	16	16	16	72	120	8	8	8	96					

4.3. Теми лекцій

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин		
			денна форма	заочна форма	дуальна форма
1	Тема 1.	Соціально-середовищне орієнтування в контексті соціокультурної реабілітації та соціалізації осіб з порушеннями психофізичного розвитку (ППР)	4	1	
2	Тема 2.	Теоретико-методологічні основи навчання соціально-побутового орієнтування осіб з ППР	2	1	
3	Тема 3.	Зміст і завдання соціально-побутового орієнтування в загальноосвітньому закладі	2	1	
4	Тема 4.	Методи навчання соціально-побутового орієнтування	2	2	
5	Тема 5.	Організаційні форми навчання соціально-побутового орієнтування	4	2	
6	Тема 6.	Компенсаторне навчання в контексті соціально-побутового орієнтування дітей з ППР	2	1	
		Всього годин	16	8	

4.4. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин		
			денна форма	заочна форма	дуальна форма
1	Тема 1.	Соціально-середовищне орієнтування в контексті соціокультурної реабілітації та соціалізації осіб з порушеннями психофізичного розвитку (ППР)	2	1	
2	Тема 2.	Теоретико-методологічні основи навчання соціально-побутового орієнтування осіб з ППР	4	1	
3	Тема 3.	Зміст і завдання соціально-побутового орієнтування в загальноосвітньому закладі	2	1	
4	Тема 4.	Методи навчання соціально-побутового орієнтування	2	2	
5	Тема 5.	Організаційні форми навчання соціально-побутового орієнтування	4	2	
6	Тема 6.	Компенсаторне навчання в контексті соціально-побутового орієнтування дітей з ППР	2	1	
		Всього годин	16	8	

4.5. Теми лабораторних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
-------	--------	------------	-----------------

			денна форма	заочна форма	дуальна форма
1	Тема 1.	Методика проведення занять з розділу: «Особиста гігієна» для осіб з порушенням психофізіологічного розвитку	2	1	
2	Тема 2.	Методика проведення занять з розділу: «Житло» для осіб з порушенням психофізіологічного розвитку	4	1	
3	Тема 3.	Методика проведення занять з розділу: «Засоби зв'язку» для осіб з порушенням психофізіологічного розвитку	2	1	
4	Тема 4.	Методика проведення занять з розділу: «Магазин» для осіб з порушенням психофізіологічного розвитку	4	2	
5	Тема 5.	Методика проведення занять з розділу: «Харчування» для осіб з порушенням психофізіологічного розвитку	2	1	
6	Тема 6.	Методика проведення занять з розділу: «Одяг і взуття» для осіб з порушенням психофізіологічного розвитку	2	1	
7	Тема 7.	Методика проведення занять з розділу: «Транспорт» для осіб з порушенням психофізіологічного розвитку	2	1	
		Всього годин	16	8	

4.6. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин		
			денна форма	заочна форма	дуальна форма
1	Тема 1.	Соціально-середовищне орієнтування в контексті соціокультурної реабілітації та соціалізації осіб з порушеннями психофізичного розвитку (ППР). Завдання: - Охарактеризуйте основні компоненти соціально-середовищного орієнтування для цієї категорії осіб. - Поясніть зв'язок між соціокультурною реабілітацією та соціалізацією осіб з порушеннями психофізичного розвитку. - Розкрийте роль соціально-середовищного орієнтування в процесі реабілітації осіб з ППР. - Уявіть, що ви працюєте в реабілітаційному центрі з особою, що має порушення психофізичного розвитку. Яким чином ви будете використовувати соціально-середовищне орієнтування для підвищення рівня її соціалізації в колективі? Які практичні завдання та методи ви застосуєте для розвитку навичок орієнтування в соціальному середовищі?	10	16	

2	Тема 2.	Теоретико-методологічні основи навчання соціально-побутового орієнтування осіб з ППР. Завдання: - Охарактеризуйте сучасні підходи до організації навчання соціально-побутового орієнтування учнів з порушеннями психофізичного розвитку (ППР). - Як навчати дітей з ППР основам самообслуговування, враховуючи їхні індивідуальні особливості? - Які критерії важливі для оцінки готовності дітей з ППР до засвоєння навичок соціально-побутового орієнтування? - Охарактеризуйте методи, що використовуються для формування навичок комунікації та взаємодії з однолітками, дорослими у дітей з ППР. - Які стратегії ви б використовували для врахування індивідуальних особливостей дітей при формуванні навичок самообслуговування та соціальної взаємодії? - Уявіть, що ви працюєте з учнем, який має порушення психофізичного розвитку та потребує допомоги в освоєнні навичок соціально-побутового орієнтування. Які методи навчання та підтримки ви застосуєте для покращення його навичок самообслуговування та взаємодії з оточуючими? Як ви організуєте навчальний процес і які корекційно-розвивальні вправи будете використовувати?	8	16	
3	Тема 3.	Зміст і завдання соціально-побутового орієнтування в загальноосвітньому закладі. Завдання: - Охарактеризуйте мету педагогічної роботи з соціально-побутового орієнтування учнів. - Як уроки/заняття соціально-побутового орієнтування інтегруються в загальний освітній процес у закладі? - Які навчальні предмети мають включати елементи соціально-побутового орієнтування в своїй програмі? - Як правильно організувати простір кабінету СПО для забезпечення комфортного та ефективного навчального процесу? - Розробіть план уроку з соціально-побутового орієнтування для учнів початкових класів з порушеннями психофізичного розвитку. - Уявіть, що ви працюєте в освітньому закладі для учнів з порушеннями психофізичного розвитку. Яким чином ви будете організовувати	10	16	

		урок соціально-побутового орієнтування для учнів, які мають різні потреби (наприклад, діти з сенсорними труднощами, інтелектуальними тощо)? Як ви адаптуєте зміст уроку та методи роботи з урахуванням індивідуальних особливостей учнів?			
4	Тема 4.	Методи навчання соціально-побутового орієнтування. Завдання: - Охарактеризуйте класифікацію методів навчання, що використовуються на уроках/заняттях соціально-побутового орієнтування. - Які переваги та недоліки словесних методів у роботі з учнями з порушеннями психофізичного розвитку? - Зазначте роль використання різноманітних наочних засобів (плакати, картинки, моделі, відеоматеріали) у процесі формування навичок соціально-побутового орієнтування. - Наведіть приклади конкретних завдань, де наочні методи будуть ефективними для розвитку навичок самообслуговування. - Які види практичних завдань ви б використовували для формування навичок соціальної взаємодії та самообслуговування у дітей з ППР? - Як ви будете контролювати та коригувати хід виконання практичних робіт, враховуючи індивідуальні особливості учнів? - Уявіть ситуацію, коли ви працюєте з групою учнів з порушеннями психофізичного розвитку. У який спосіб ви будете комбінувати різні методи (словесні, наочні, практичні) для організації уроку з соціально-побутового орієнтування? Які методи будуть найбільш ефективними для розвитку навичок самообслуговування та взаємодії в конкретному випадку?	10	16	
5	Тема 5.	Організаційні форми навчання соціально-побутового орієнтування. Завдання: - Яким чином уроки/заняття соціально-побутового орієнтування допомагають дітям з ППР адаптуватися до соціального та побутового середовища? - Як ви визначаєте форму заняття залежно від навчальних цілей та індивідуальних особливостей учнів? - Які особливості структури уроку потрібно враховувати для дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку?	10	16	

		- Як підготувати учнів до екскурсії, щоб вона принесла максимальну користь у розвитку соціальних та побутових навичок? - Уявіть, що ви працюєте з групою учнів з порушеннями психофізичного розвитку. Розробіть план уроку соціально-побутового орієнтування, який включатиме моделювання реальної ситуації або екскурсію? Як адаптуєте структуру уроку та методи для учнів з різними освітніми потребами?			
6	Тема 6.	Компенсаторне навчання в контексті соціально-побутового орієнтування дітей з ППР. Завдання: - Яким чином компенсаторне навчання може допомогти дітям з ППР адаптуватися до соціального та побутового середовища? - Як компенсаторне навчання сприяє розвитку життєвих компетенцій та соціальної взаємодії у дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку? - Як адаптувати уроки соціально-побутового орієнтування для дітей з ПОРА? Які засоби навчання будуть найбільш ефективними для них? - Як забезпечити індивідуальний підхід до кожного учня з порушеннями інтелектуального розвитку? - Які адаптації потрібно вносити в навчальний процес для полегшення процесу навчання дітей з порушеннями зору? - Як використання невербальної комунікації може допомогти дітям з порушеннями слуху адаптуватися до навчання та соціальної взаємодії? - Які конкретні стратегії допомагають дітям з розладами спектру аутизму (РСА) покращити соціальну взаємодію та виконання повсякденних завдань? - Уявіть, що ви працюєте з групою дітей з порушеннями психофізичного розвитку, серед яких є діти з сенсорними труднощами та інтелектуальними. Як ви адаптуєте урок соціально-побутового орієнтування для кожної групи дітей? Які методи та стратегії компенсаторного навчання ви оберете для кожної категорії учнів?	10	16	
7	ІНДЗ		14		
8	Всього годин		72	96	

Порядок виконання:

1. Вивчити рекомендовану літературу та джерела, пов'язані з темою.
2. Для кожного з завдань підготувати письмову відповідь, що включає теоретичний аналіз та практичні рекомендації.

4.7. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Підготувати проєкт у вигляді презентації на одну із запропонованих тем, обсягом 10–15 слайдів. Структура презентації є довільною, проте може містити такі компоненти: план, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури). Вітається використання відеофрагментів, фото та інших матеріалів.

№ з/п	Назва теми
1	Історичні етапи розвитку соціально-середовищної реабілітації осіб з порушеннями психофізичного розвитку.
2	Особливі освітні потреби дітей з порушеннями психофізичного розвитку в сфері самообслуговування та соціальної взаємодії.
3	Роль соціально-побутового орієнтування в подоланні порушень психофізичного розвитку у школярів з особливими освітніми потребами.
4	Проблема готовності до соціально-побутової діяльності учнів з ППР в працях вчених-дефектологів.
5	Господарчо-побутова діяльність, як фактор підготовки учнів з порушеннями психофізичного розвитку до самостійного життя.
6	Особливості та корекційне значення застосування словесних методів на уроках/заняттях соціально-побутового орієнтування в освітньому закладі.
7	Особливості використання інструкції на уроках/заняттях соціально-побутового орієнтування в освітньому закладі.
8	Корекційно-розвивальні функції наочності на уроках/заняттях соціально-побутового орієнтування в освітньому закладі.
9	Види та особливості використання технічних наочних засобів в процесі формування практичного досвіду господарчо-побутового характеру.
10	Особливості проведення спостережень на уроках/заняттях соціально-побутового орієнтування в освітньому закладі.
11	Корекційно-розвивальне значення формування практичних навичок господарчо-побутової діяльності в учнів з особливими освітніми потребами.
12	Формування практичної діяльності побутового характеру в учнів на уроках/заняттях соціально-побутового орієнтування в освітньому закладі.
13	Здійснення міжпредметних зв'язків під час організації та проведення практичних робіт побутового характеру в процесі вивчення курсу СПО.
14	Особливості проведення індивідуальної роботи на уроках/заняттях соціально-побутового орієнтування під час виконання практичних завдань.
15	Реалізація корекційних завдань уроку/заняття в ході вивчення курсу СПО в освітньому закладі

16	Сучасні технології формування соціально-побутових навичок у дітей з особливими освітніми потребами.
17	Стратегії компенсаторного навчання соціально-побутового орієнтування дітей з розладами спектру аутизму (РСА).
18	Стратегії компенсаторного навчання соціально-побутового орієнтування дітей з порушеннями слуху.
19	Стратегії компенсаторного навчання соціально-побутового орієнтування дітей з порушеннями зору.
20	Стратегії компенсаторного навчання соціально-побутового орієнтування дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
21	Стратегії компенсаторного навчання соціально-побутового орієнтування дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

5. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- презентації результатів виконаних індивідуальних завдань;
- проєкти;
- есе.

6. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування» використовуються такі форми контролю:

- поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (бакалаврів) під час семінарських занять та виконання ними завдань для самостійної роботи;
- модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля;
- підсумковий контроль проводиться у письмовій формі (тестування на освітній платформі MOODLE/письмово у термін, визначений графіком підсумкового контролю).

7. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання під час семінарських занять:

За роботу на семінарському занятті здобувач освіти (бакалавр) може отримати максимум **5 балів**.

5 балів: здобувач освіти (бакалавр) демонструє ґрунтовні знання матеріалу семінарського заняття в повному обсязі, вільно висловлює думку з проблемних питань, виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

4 бали: здобувач освіти (бакалавр) демонструє повні, систематичні знання, вільно висловлює думку з проблемних питань семінару, самостійно аналізує події, явища, факти, однак при викладі матеріалу може допускати несуттєві помилки.

3 бали: здобувач освіти (бакалавр) демонструє знання основного матеріалу в достатньому обсязі для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність у проблемних питань семінару, допускає суттєві помилки при викладі матеріалу, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

2 бали: здобувач освіти (бакалавр) демонструє фрагментарні знання матеріалу семінарського заняття, що складає менше 50% необхідного обсягу, не знає основної термінології, не вміє логічно висловити свою думку.

1 бал: здобувач освіти (бакалавр) демонструє фрагментарні знання, які є частково правильними; відповідь містить грубі помилки у аналізі подій, явищ, фактів, використанні термінології, порушено логіку викладу, не аргументовано висвітлено зміст проблеми.

0 балів: здобувач освіти (бакалавр) не володіє знаннями з семінарського заняття, відповідь неправильна або відсутня взагалі.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Максимальна оцінка – **10 балів**.

1. Обґрунтування актуальності проблеми (2 бали).
2. Повнота у розкритті теми (2 бали).
3. Оригінальність і доказовість суджень (2 бали).
4. Структурованість викладу матеріалу (2 бали).
5. Дотримання вимог щодо технічного оформлення (2 бали).

Розподіл балів, які отримують бакалаври

Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2					ІНД 3	Підсумковий контроль	Сума
Тема 1	Тема 2	ЗМ 1	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	ЗМ 2			
5	5+5	5	5+5	5+5	5+5	5+5	5	10	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
85–89	B	добре	
75–84	C	добре	
64–74	D	задовільно	
60–64	E	задовільно	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійний проєктор для демонстрації презентацій, відеофрагментів.
2. Комп'ютери з доступом до Інтернету для проведення поточного та підсумкового контролів.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бурнос В. В. Ігрові методи навчання — передумова інтелектуального та творчого розвитку особистості школярів / В. В. Бурнос, А. О. Каплунова // Науково-методичний журнал Педагогічна майстерня. – №5(53). – 2015. – С. 11–15.
2. Гаврилов О. В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: навч. посіб / О. В. Гаврилов. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – 308 с.
3. Галецька, Ю. В. Формування соціально-побутових навичок у дітей з помірною та важкою розумовою відсталістю: автореферат... канд. пед. наук, спец.: 13.00.03 – корекційна педагогіка / Галецька Ю. В. – К.: Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2015. – 18 с.
4. Гіренко Н. А. Соціально-побутове орієнтування в допоміжній школі. Методичні рекомендації для студентів дефектологічних факультетів. - Слов'янськ, 2011. - 130 с.
5. Гіренко Н. А. Світ навколо тебе: 5 клас: навч. посіб. із соціальнопобутового орієнтування для спец. загальноосвіт. навч. закл. для розумово відсталих дітей / Н. А. Гіренко, С. М. Кізіченкова. – К.: Либідь, 2015р. – 80 с.
6. Дмитрієва І. В. Особливості проведення екскурсії на уроках соціальнопобутового орієнтування в допоміжній школі / І. В. Дмитрієва, Н. А. Гіренко // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2011. - № 23 (234). – С. 15 - 24.
7. Дробот Л.С., Мерсіянова Г.М. Соціально-побутове орієнтування учнів допоміжної школи / Л.С. Дробот, Г.М. Мерсіянова. – К.: Освіта, 2012.
8. Дробот Л.С., Видрич Н.І. Соціально-побутове орієнтування для вчителів та учнів допоміжної школи / Л.С. Дробот, Н.І. Видрич. – К.: ІСДО, 1995.
9. Інклюзивне навчання: досвід упровадження / [упоряд. – А. Колупаєва]. – К.: Шкільний світ, 2015 – 200 с.
10. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / [Тім Лорман, Джоан Деппелер, Девід Харві]; пер. з англ. – К.: – СПД-ФО Парашин І.С., 2010. – 296 с.
11. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку /навчально-методичний посібник / Чеботарьова О. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Мякушко О. І., Сухіна І. В., Трикоз С. В. За наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. – К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. – 558 с
12. Малічен О. Організація та методика дослідження самообслуговучої діяльності учнів допоміжної школи / О. Малічен // Дефектологія, 2000 № 1.
13. Мамічева О. В. Психологічні особливості формування навичок самообслуговування в учнів молодших класів допоміжної школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.08 / О. В. Мамічева. – К., 2000. – 21 с.;
14. Мищенко О. Удосконалення процесу навчання розумово-відсталих школярів соціально-побутового орієнтування / О. Мищенко //Дефектологія, 2000 № 1
15. Навчальні програми для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів: Міністерство освіти і науки України. – 28 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/693/navchalni_programi11
16. Несух Ю. І. Проблеми соціально-побутового орієнтування учнів спецшколи на уроках та позаурочний час : доповідь від 29.03.2007 р. / Ю. І. Несух [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yandex.ua>.
17. Савіцька Г. І. Формування морально-етичних норм поведінки в учнів допоміжних шкіл у процесі соціально-побутового орієнтування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук ; спец. 13.00.03 / Г. І. Савіцька. – К., 2007. – 17 с.
18. Спеціальна методика навчання у галузі «Технології» та соціально-побутове орієнтування: метод. рек. з навч. дисц./ Уклад.: В. Гладуш, Н. Хоменко, І. Ілющенко, І. Долінчук, Г. Хворова – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2024. 28 с.
19. Соціально-побутове орієнтування: програми для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей / Укл. Н. А. Гіренко, Г. М. Мерсіянова. – К., 2009. – 39 с.
20. Старцева В. Психологічно-педагогічні особливості соціально-побутового орієнтування дітей-сиріт із ЗПР/ В. 11. Старцева // Дефектологія, 2009. - № 2.

21. Стежко Ю. Г. Формування сенсожиттєвих ціннісних орієнтацій старшокласників у процесі вивчення суспільствознавчих дисциплін [Текст]: дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / Юрій Григорович Стежко; Кіровоградський держ. педагогічний ун-т ім. Володимира Винниченка. - Кіровоград, 2004. - 220 с.

22. Хохліна О.П. Корекційна спрямованість трудового навчання в допоміжній школі: Навчально-методичний посібник / Хохліна О.П. – К.: ТОВ «Імідж», 2006. – 176 с.

23. Galetska Y.V. Methodology of forming of social-home skills in children with the moderate and hard mental backwardness / Y.V. Galetska // Actual problems of the correctional education: Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Drahomanov University, Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University / edited by V.M. Synjov, O.V. Havrilov. – Issue 5.- Kamyanets-Podilsky: Medobory-2006, 2015.- P. 47-56

24. Girenko N.A. Peculiarities of fulfilling the practical tasks at the lessons of social-domestic orientation by the auxiliary school pupils / N.A. Girenko // Actual problems of the correctional education : Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Drahomanov University, Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University / edited by V.M. Synjov, O.V. Havrilov. – Edition VI. Issue 2.- Kamyanets-Podilsky: Medobory-2006, 2015.- P. 16-25.

Додаткова:

1. Дмитрієва І. В. Специфіка естетичного виховання у спеціальній школі для дітей з вадами розумового розвитку / І.В.Дмитрієва // Наука і сучасність: зб. наук, праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Том 54. - К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. - С. 41-50.

2. Заплатинська М. В. Сервірування столу. Вибір посуду і приладів [Електронний ресурс] / М. В. Заплатинська // Classroom. – 2020. – Режим доступу : <http://klassroom.org/uploads/s/8/g/u/8gkgw/file/cgErES2x.pdf>

3. Конопляста С.Ю. Виховання готовності до господарчо-побутової праці учнів допоміжної школи: Автореф.дис.канд.пед. наук., 1991. – 17 с.

4. Крапивницька А. О. Практичний посібник корекційно-розвиткових занять з соціально-побутового орієнтування для дитини з інтелектуальними порушеннями / Анастасія Олегівна Крапивницька. – Залісся, 2021. – 107 с

5. Куцай А. Р. Режим харчування. Гігієна приготування їжі. Зберігання продуктів харчування і готової їжі [Електронний ресурс].–Режим доступу до ресурса:<https://naurok.com.ua/korekciyne-zanyattya-rezhimharchuvannya-gigiena-prigotuvannya-zhi-zberigannya-produktiv-harchuvannya-i-gotovo-zhi-130794.html>

6. Модельна навчальна програма Соціально-побутове орієнтування для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку помірного та важкого ступеня Автори: Чеботарьова О.В., Анохіна О. А. Ляшенко В.В. Тороп К. С.

Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732298/1/3.%20%D0%A1%D0%9F%D0%9E.pdf>

7. Пітерсі М. Маленькі сходишки. Програма раннього втручання для дітей із затримкою розвитку. Книга 7. Самообслуговування та соціальні навички / М. Пітерсі, Р. Трелоар. – Рівне : ОМНІ – Мережа для дітей, 2006. – 67 с.

8. Практичний посібник: «Формування соціально-побутової компетентності дітей з особливими освітніми потребами в умовах навчально-реабілітаційного центру» - 2019р. – 56 с.

9. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (Ярмола Н.А.). Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyini-programi/korektsiyno-rozvitkovi-zanyattya-dlya-rozumovo-vidstalih-ditey/>

10. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Остапенко Л.І., Тарновська Л.І.). Режим доступу:

<https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyni-programi/korektsiyno-rozvitkovi-za-nyattya-dlya-rozumovo-vidstalih-ditey/>

11. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-9 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями зору «Соціально-побутове орієнтування» 5-9 класи (В. Галів, О. Якимів, О. Легкий). Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyni-programi/korektsiyno-rozvitkovi-za-nyattya-dlya-slipih-ditey/>

12. Програма з корекційно-розвиткової роботи для дітей з порушеннями зору (сліпих та зі зниженим зором) для 1-4 класів: «Корекція розвитку: соціально-побутове орієнтування» (Легкий О.М.). Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyni-programi/korektsiyno-rozvitkovi-za-nyattya-dlya-slipih-ditey/>

13. Програма з корекційно-розвиткової роботи соціально-побутове орієнтування (варіативний модуль «Подорож у життя») для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (Міненко А.В.) Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyni-programi/korektsiyno-rozvitkovi-za-nyattya-dlya-rozumovo-vidstalih-ditey/>

14. Синьов В.М. Психологія розумово відсталої дитини: підручник / В.М.Синьов, М.П.Матвєєва, О.П.Рохліна. – К.: Знання, 2008. – 359 с.

15. Яценко Н.В. Навчальний посібник з соціально-побутового орієнтування 8 клас. <https://naurok.com.ua/navchalniy-posibnik-z-socialnopobutovogo-orientuvannya-8-klas-169668.htm>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Сайт Міністерства освіти і науки України: www.education.gov.ua
2. Сайт бібліотеки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: <http://www.library.tnpu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua
4. Сайт Фонду «Крок за кроком»: http://www.ussf.kiev.ua/inclusive_education/
5. Сайт Науково-методичного центру інклюзивної освіти ППО Київського університету імені Бориса Грінченка: http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=52
6. Сайт Інституту спеціальної педагогіки НАПН України: <http://ispukr.org.ua/>
7. Сайт Канадсько-українського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: <http://education-inclusive.com/>